

به نام خداوند بخشنده و مهربان

گزارش دوره آموزشی میدانی

بازدید میدانی و آموزش تولید آنگوزه در زنجیره ارزش

تاریخ: سه شنبه ۸ اردیبهشت ماه ۱۴۰۵

مکان:

نزدیک شهر مشهد، قطعات ۱۰ و ۱۲ هکتاری (جنب پارک هفت حوض و اراضی شیرین آباد)

مدرس: آقای مهندس ذبیحی - آقای خاوری

اعضای کارگروه کشاورزی: آقایان ذبیحی و عباسی - خانم یاسبان

مشارکت کنندگان برگزاری: شرکت خاورزمین و کارگروه کشاورزی مجمع خیرین کارآفرین

آنگوزه (Asafoetida)

۱. ویژگی‌ها و شرایط کشت

- ❖ آنگوزه گیاهی از خانواده چتریان است که به صورت خودرو در مناطق بیابانی و خشک رشد می‌کند.
- ❖ اقلیم مناسب: این گیاه مخصوص مناطق استپی و بیابانی با بارندگی اندک (۱۵۰ تا ۲۵۰ میلی‌متر) است. به تابستان‌های گرم و خشک و زمستان‌های نسبتاً سرد نیاز دارد.
- ❖ خاک: در خاک‌های شنی، آهکی و سبک که زهکشی خوبی دارند، بهترین رشد را دارد.
- ❖ نیاز آبی: بسیار کم توقع است و عمدتاً به صورت دیم رشد می‌کند. آب زیاد باعث پوسیدگی ریشه آن می‌شود.
- ❖ دوره رشد: آنگوزه گیاهی چندساله است (معمولاً ۵ تا ۷ سال). در تمام این سال‌ها گیاه فقط برگ می‌دهد و ریشه خود را ذخیره می‌کند؛ در سال آخر، ساقه گل‌دهنده ظاهر شده و پس از بذردهی، گیاه برای همیشه خشک می‌شود. بهره‌برداری از صمغ آن معمولاً از سال پنجم به بعد انجام می‌شود.

۲. نحوه بهره‌برداری (تیغ‌زنی)

- استخراج محصول آنگوزه فرآیندی زمان‌بر و دشوار است:
- ✓ بهره‌برداران در اواخر بهار اطراف یقه گیاه را خالی می‌کنند و با ایجاد برش‌های عرضی بر روی ریشه (تیغ‌زنی)، شیره سفیدرنگی که از آن خارج می‌شود را جمع‌آوری می‌کنند.
 - ✓ این شیره در مجاورت هوا تیره و سفت می‌شود که به آن «صمغ آنگوزه» می‌گویند. هر بوته را می‌توان در یک فصل چندین بار تیغ‌زنی کرد.

۳. مصارف و کاربردها

- آنگوزه به دلیل ترکیبات گوگردی، بوی تندی شبیه سیر دارد اما خواص آن بسیار گسترده است:
- صنایع غذایی: در هند و کشورهای جنوب شرق آسیا، پودر آنگوزه یکی از اصلی‌ترین ادویه‌هاست. جالب است که وقتی تفت داده می‌شود، بوی تند آن از بین رفته و طعمی شبیه به سیر و پیاز سرخ‌شده پیدا می‌کند.
 - پزشکی و داروسازی:
 - ضدانگل و ضدعفونی‌کننده: از قوی‌ترین داروهای گیاهی برای دفع کرم‌های روده‌ای است.
 - دستگاه گوارش: برای درمان نفخ، سوءهاضمه و سندرم روده تحریک‌پذیر استفاده می‌شود.
 - سیستم تنفسی: در درمان برونشیت، آسم و سیاه‌سرفه کاربرد دارد.
 - صنعت عطرسازی: به عنوان عامل تثبیت‌کننده در تهیه برخی عطرها برای ماندگاری بیشتر بو استفاده می‌شود.
 - کشاورزی: به عنوان یک آفت‌کش طبیعی و دورکننده حشرات کاربرد دارد.

۴. وضعیت بازار و تجارت

- بزرگترین تولیدکننده: ایران و افغانستان اصلی‌ترین خاستگاه‌های آنگوزه باکیفیت در جهان هستند.
- بزرگترین مصرف‌کننده: هند بزرگترین خریدار و مصرف‌کننده این گیاه است.

- ارزش اقتصادی: صمغ آنغوزه قیمت دلاری قابل توجهی دارد. با این حال، بخش بزرگی از آنغوزه ایران به صورت خام صادر می‌شود و فرآوری تخصصی (تبدیل به پودر خوراکی یا اسانس‌های دارویی) عمدتاً در خارج از کشور انجام می‌گیرد.
- کشت این گیاه به دلیل نیاز آبی بسیار کم و ارزش صادراتی بالا، در سال‌های اخیر از شکل «برداشت از مراتع» به سمت «کشت قراردادی و مزرعه‌ای» در ایران حرکت کرده است.

۵. وضعیت تجارت خارجی

- تجارت جهانی آنغوزه، یک بازار نسبتاً کوچک اما با ارزش و تخصصی است که بیشتر روی چند کشور محدود می‌چرخد.
۱. بازیگران اصلی - تولیدکنندگان اصلی: افغانستان و ایران - مصرف‌کننده و پردازشگر اصلی: هند - مقاصد دیگر: امارات، آمریکا، برخی کشورهای اروپایی و گاهی چین و پاکستان
 ۲. الگوی کلی تجارت - ماده خام آنغوزه عمدتاً از افغانستان و ایران استخراج می‌شود. بخش زیادی از این محصول به صورت خام صادر می‌شود. هند مهم‌ترین واردکننده است و آن را به شکل پودر، ترکیبی یا فرآوری شده بسته‌بندی و دوباره صادر می‌کند. یعنی ارزش افزوده‌ی اصلی معمولاً در مرحله فرآوری و بسته‌بندی نصیب کشور واردکننده می‌شود، نه تولیدکننده خام.
 ۳. چرا هند مهم است؟ چون در آشپزی هندی و نیز طب سنتی، آنغوزه مصرف بالایی دارد. هند فقط خریدار نیست؛ یک هاب پردازش و توزیع هم هست. به همین دلیل در عمل روی قیمت و مسیر تجارت جهانی اثر قابل توجهی دارد.
 ۴. شکل‌های تجاری: صمغ خام - پودر - ترکیب‌شده با آرد یا مواد حامل - فرآورده‌های دارویی و غذایی
 ۵. محرک‌های تقاضا: مصرف غذایی در جنوب آسیا - کاربردهای دارویی و سنتی - رشد تقاضا برای ترکیبات طبیعی و گیاهی - استفاده در برخی محصولات سلامت‌محور و گیاهی
 ۶. محدودیت‌ها و ریسک‌ها: تولید محدود به اقلیم‌های خاص است. برداشت ناپایدار و فرسایش مراتع - نوسان کیفیت و احتمال تقلب یا ناخالصی - ریسک‌های سیاسی و مرزی در افغانستان و ایران - خام‌فروشی و ضعف زنجیره ارزش در کشورهای تولیدکننده
 ۷. روند مهم بازار: بازار آنغوزه از نظر ارزش، رو به رشد است اما از نظر حجم، بازاری خیلی بزرگ نیست. رشد اصلی بیشتر از ناحیه فرآوری، بسته‌بندی و مصرف محصولات سلامت‌محور می‌آید. در اروپا و آمریکا بیشتر به صورت کالای تخصصی یا در فروشگاه‌های غذایی قومیتی دیده می‌شود.
- اگر بخواهم خیلی خلاصه بگویم: تجارت جهانی آنغوزه یک زنجیره «تولید در ایران/افغانستان، پردازش در هند، مصرف در بازارهای آسیایی و صادرات مجدد به جهان» است.

Galaxy S21 FE 5G

Galaxy S21 FE 5G

Galaxy S21 FE 5G